

**Західноукраїнська організація
«Центр правничих ініціатив»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНИЙ ВИМІР
ДЕРЖАВИ І ПРАВА»**

15–16 травня 2020 р.

ЧАСТИНА II

**Львів
2020**

УДК 342«312»(063)
С91

Сучасний вимір держави і права : матеріали міжнародної
С91 науково-практичної конференції, м. Львів, 15–16 травня
2020 р. – Львів: Західноукраїнська організація «Центр
правничих ініціатив», 2020. – Ч. II. – 148 с.

Видається в авторській редакції. Оргкомітет конференції не
завжди поділяє думки учасників.

УДК 342«312»(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 4. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Амеліна А. С. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРІВ ПРО НАДАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	8
Гасюк А. В. ДО ПИТАННЯ ЗАЛИШЕННЯ ПОЗОВНОЇ ЗАЯВИ БЕЗ РОЗГЛЯДУ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	12
Гудима М. М. ЗАГАЛЬНІ НАРИСИ ПРОБЛЕМИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ РЕЧОВИХ ПРАВ	16
Давидюк К. В. ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – СПЕЦИФІКА ОРЕНДИ	20
Завальнюк С. В. КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ЗА ЧАСОМ ВИНИКНЕННЯ	24
Курцеба Н. І., Карпюк Л. І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ОХОРОНИ	27
Марочко А. А. ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛОГІЇ ПРАВА ТА ЗАКОНУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ	31
Мілош В. А. ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВЕ ТА СОЦІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ У СТАРОДАВНЬОМУ РИМІ	34
Оболенцева Я. М. ПРАВО НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	38
Смірнова В. В. ЗАТЯГУВАННЯ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕЯВКОЮ ПРИСЯЖНИХ І ЇХ ЗАМІНОЮ	40

6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-V зі змінами та доповненнями. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14>

7. *Європейський досвід орендного землекористування в сільському господарстві* – Р. М. Ступень – Вісник Сумського національного аграрного університету, Серія «Економіка і менеджмент», випуск 4 (68), 2016 р.

8. Брунь А. Г. Договір оренди земельних ділянок сільсько-господарського призначення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2003. 17 с.

9. Братчук Л. М. Облік орендних операцій в сільськогосподарських підприємствах: монографія. Київ: Нац. наук. центр «Ін-т аграр. економіки», 2006. 254 с.

10. Рекомендації щодо забезпечення розвитку земельних відносин у ринкових умовах / Федоров М.М., Месель-Веселяк В.Я., Саблук П.Т., Ходаківська О.В. [та ін.]. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. – 60 с.

11. Істотні умови договору оренди сільськогосподарської землі: законодавчі вимоги та наслідки їх відсутності в договорі / І. Висіцька. – *Бухгалтерія*. № 12 (1311) від 19.03.2018 – стор. 28–32.

Завальнюк С. В.
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права

*Національний університет «Одеської юридичної академії»
м. Одеса, Україна*

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ЗА ЧАСОМ ВИНИКНЕННЯ

Велика кількість науковців-правників (С.С. Алексєєв, О.С. Іоффе, В.В. Лазарєв, І.В. Михайловський, О.Ф. Скаун, М.Д. Шаргородський та ін. [1, с. 258-259; 2, с. 368; 5, с. 34; 6, с. 712; 10, с. 402]) виділяють прогалини за часом виникнення: первинні і вторинні. Так, первинні прогалини виникають в момент прийняття нормативно-правового акту. Такі прогалини виникають як наслідок того, що законодавець не мав уявлення про потребу в правовому регулюванні існуючих суспільних відносин, або усвідомлював таку необхідність, проте через своє упущення не врегулював їх приймаючи законодавчий акт [12, с. 53].

В.В. Лазарєв переконаний, що первинні прогалини можна поділити на ті, що підлягають пробаченню і такі, що неможна пробачити. На його думку, прогалини, які можна пробачити, можливі, коли компетентний законодавчий орган не знав і не міг знати про існування відносин, що вимагають (здатних вимагати) правового регулювання. За умов, коли орган, який приймає нормативно-правові акти, усвідомлював про існування певних явищ, або міг передбачити їх появу у близькому майбутньому, встановити необхідність їх юридичного оформлення, знав про необхідність закріплення певних відносин у прийнятому нормативному акті, але упустив їх регулювання, такі прогалини є такими, що неможна пробачити [12, с. 53]. Прикладом первинних прогалин та їхнього усунення може слугувати ситуація, коли негайно після прийняття Цивільного кодексу України [13] в 2003 році, того ж року Верховною радою України був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» [7], згідно якому, через прийняття Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» [9], Закон України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» [8], внесено зміни у ст. ст. 249 (особа, яка видала довіреність, за винятком безвідкличної довіреності, може в будь-який час скасувати довіреність або здійснити передоручення. Відмова від цього права є нікчемною), 316 (особливим видом права власності є право довірчої власності, яке виникає внаслідок закону або договору управління майном), 1029 (договір управління майном може засвідчувати виникнення в управителя права довірчої власності на отримане в управління майно. Законом чи договором управління майном можуть бути передбачені обмеження права довірчої власності управителя) ЦК України тощо [7; 4, с. 13].

Варто звернути увагу на те, що використовуючи таку класифікацію науковці покладають провину виникнення прогалин на законодавчий орган, та в такий спосіб спонукають його до ретельнішого опрацювання проектів нормативно-правових актів, до всебічного врахування наукових рекомендацій *de lege ferenda* [11, с. 13].

Наявність вторинних прогалин обумовлено, по-перше, виникненням цілком нових, які не існували раніше, обставин, суспільних відносин, яким необхідне правове регулювання, «нових відносин, які хоча і охоплюються правом, але в деталях не могли бути передбачені законодавцем» [1, с. 258-259; 10, с. 402]; по-друге, виникненням потреби нормативного регулювання таких явищ, до яких раніше право було байдужим [12, с. 53-54]. Наприклад, в українському законодавстві відсутній законодавчий акт, у сферу регулювання якого входили б

правовідносини щодо використання міжнародної мережі Інтернет у наданні інтернет-послуг фізичними і юридичними особами, та у здійсненні своїх повноважень спеціальних органів, в чію юрисдикцію входив би розгляд питань стосовно надання такого виду послуг, з чого виникає проблематика цивільно-правового характеру, яку ще варто буде вирішити у майбутньому [3, с. 83]. Таким чином, цивільні правовідносини, які виникли в ході надання інтернет-послуг, стали поширеними вже після набуття чинності Цивільним кодексом України, що вказує на їхню вторинність. Зауважимо, що запропонована В.В. Лазревим класифікації прогалин є доволі простою і складеною [11, с. 13].

Варто відзначити, що І.В. Михайлівський власне поняття «первинних» і «вторинних» прогалин не використав, але він відзначав, що їх виникнення завжди можливо, тому що «життя неосяжне і жоден законодавець не в змозі передбачити всі без винятку його комбінації й життя постійно йде вперед і може створювати такі нові комбінації, яких ще не було під час видання діючих законів» [6, с. 712].

Все вищенаведене вказує на можливість та необхідність визначення і дослідження класифікації видів прогалин у цивільному законодавстві за часом виникнення: первинні і вторинні прогалини.

Література:

1. Алексеев С. С. Теория права. – М.: Издательство БЕК, 1995. – 320 с. Иоффе О. С., Шаргородский М. Д. Вопросы теории права. – М.: Госюриздат, 1961. – 381 с.
2. Капля О. Юридична природа зобов'язань із надання інтернет-послуг / О. Капля // Вісник академії управління МВС. – 2010. – № 2 (14). – С. 83-88.
3. Клім С. І. Класифікаційна характеристика прогалин у цивільному праві України / С. І. Клім // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція : зб. наук. праць. 2010. – 2012. – Вип. 4. – 244 с. – С. 106-111.
4. Лазарев В.В. О видах пробелов в праве // Правоведение. 1969. № 6. С. 30-35.
5. Михайловский И.В. Очерки философии права // Хропанюк В. Н. Теория государства и права. Хрестоматия. Учеб. пособие. – М., 1998. С. 412-432.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 2. – С. 6.
7. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати : Закон України від 19.06.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 1. – С. 1.

8. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю : Закон України від 19.06.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 52. – С. 377.

9. Скаун О.Ф. Теория государства и права. – Харюв: Консум, 2001. – 656 с.

10. Тарнопольська, О.М. Види прогалин у праві / О.М. Тарнопольська // Вісник Академії адвокатури України. – 2008. – № 2. – С. 10-15.

11. Уранский Фарид Рубинович. Пробелы в праве и способы их восполнения в правоприменительной деятельности : диссертация ... кандидата юридических наук : 12.00.01. – Москва, 2005. – 192 с.

12. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

Курцеба Н. І., Карпюк Л. І.
студентки юридичного факультету

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Волинська область, Україна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ОХОРОНИ

У сучасному світі досить важливими проблемами є охорона права власності, забезпечення прав і законних інтересів суб'єктів господарювання та фізичних осіб. Перелічені права є основоположними, без них особа не зможе повноцінно існувати та розвиватись. У ст. 41 КУ гарантується непорушність приватної власності. Відповідно до ст. 27, 28, 29 Конституції України (далі – КУ) кожній людині гарантується право на життя, повагу до гідності, свободу та особисту недоторканість. В свою чергу ст. 3 КУ визначає, що «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю», а тому «Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». Проте в людини також є невід'ємне, природне право на самозахист, а вказує на це ст. 27 КУ: «Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань». Саме ці положення Конституції є базою для договору охорони, передбаченого Цивільним кодексом України (далі – ЦК України).